

Aluehallitus 29.01.2024 § 15

§ 15

Vastauksen antaminen valtuutettu Kokon sekä 29 muun valtuutetun valtuustoaloitteeseen Liikuntareseptin hyödyntäminen ikääntyneiden toimintakyvyn edistämiseksi sekä kaatumisen ennaltaehkäisemiseksi (AV)

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Suominen Tuula
Jenni Björksten

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää antaa seuraavan vastauksen valtuustoaloitteeseen:

1. Aloitteessa nostetaan esiin erittäin tärkeä ikääntyneiden kotona selviytymiseen liittyvä tekijä, ikääntyneen fyysinen toimintakyky, ja sen ylläpitäminen sekä edistäminen.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella palvelustrategian tavoitteiden mukaisesti kotihoidon suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana on asiakkaan omien voimavarojen hyödyntäminen toimintakyvyn parantamiseksi. Ikääntyneen toimintakykyä voidaan edistää ja tukea monella tavalla. Kotihoidon asiakkaiden kohdalla keskeisessä roolissa on kuntouttava työote, joka näkyy jokaisella asiakaskäynnillä aktivoiden asiakas mukaan arjen askareisiin. Arjen aktiivisuutta tukevat hyvin myös etäpalveluina tuotettavat kotihoidon, kotikuntoutuksen ja etäpäivätoiminnan palvelut.

Lähtökohtaisesti kotihoidon asiakkailla toimintakyky on alentunut ja he kuuluvat joukkoon, joilla mm. kaatumisriski on kasvanut. Vastauksessa aiempaan valtuustoaloitteeseen (Kaatumistapaturmia ennaltaehkäisemällä on mahdollista lisätä hyvinvointia ja terveyttä, aluehallitus 9.10.2023 § 162) on kuvattu kaatumisriskin arvioinnin toimintamalleja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palveluissa: Tasapaino- ja lihasvoimaharjoittelu on myös keskeisessä roolissa kaatumisten ennaltaehkäisyssä. Kaatumisriskin arviointi on oleellinen osa toimintakyvyn arviointia terveysasemilla, sairaalan osastoilla, kotihoidossa, asumispalveluissa sekä palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä.

Liikuntaresepti ja liikuntasopimus ovat valtakunnallisestikin hyviksi todettuja käytäntöjä ja parhaimmillaan kannustavat iäkästä itsenäisesti aktiivisempaan arkeen. Hyvinvointialueen kunnissa kotihoidon yksiköissä näitä käytäntöjä on aikaisemmin ollut vaihtelevasti käytössä. Tällä hetkellä tehdään kehittämistyötä, jossa ovat mukana kaikki Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden kotihoidon ja kotikuntoutuksen yksiköt. Kehittämisen tavoitteena on ikääntyneen toimintakyvyn muutosten tunnistaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, toimenpiteiden käynnistäminen toimintakyvyn tueksi ja toimenpiteiden vaikutusten arviointi. Kehittämistyöllä vastataan pitkälti samoihin tavoitteisiin, joita liikuntareseptillä tavoitellaan.

Parhaillaan tarkastellaan kotihoidon henkilöstörakennetta ja sen muuttamista niin, että ikääntyneiden toimintakyvyn edistämisen osaamista voitaisiin vahvistaa. Osittain henkilöstörakenteen muutoksia on jo tehty lisäämällä kuntoutumisen osaajia kotihoitoon. Henkilöstön riittävyyden näkökulmasta tavoitteena on kohdentaa ammattilaisten työpanos erityisesti niihin tehtäviin, jotka vaativat sote-alan ammattiosaamista. Myös vapaaehtoistoiminnan, oppilaitosyhteistyön tai muiden toimijoiden avulla löydetään ratkaisuja ja tarjotaan tukea ikääntyneiden toimintakyvyn tukemiseen.

Liikuntaan ohjaaminen hyvinvointialueen palveluissa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on sekä hyvinvointialueen että kuntien tehtävä. Toimivan yhteistyön rakentaminen kuntien liikuntapalvelujen kanssa on keskeinen osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintatyötä. Myös hyvinvointialueen strategia ohjaa tekemään saumatonta yhteistyötä kuntien kanssa panostamalla hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen mm. vahvistamalla ikäihmisten toimintakykyä.

Neuvontaa ja ohjausta ikääntyneiden palveluista ja hyvinvoinnin tueksi saa Seniori-infon neuvonnasta. Henkilökohtaisen yhteydenottomahdollisuuden lisäksi on kehitetty mm. ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämisen verkkosivuja, jotka ohjaavat ikääntyneitä ja heidän läheisiään myös liikunnan pariin. Seniori-infossa on myös kartoitettu eri alueiden senioriliikuntamahdollisuuksia ohjauksen tueksi. Tavoitteena on jatkossa kehittää edelleen työkaluja, jotka tukevat kuntien ja järjestöjen liikuntatoiminnan pariin ohjaamista. Yhteistyötä ja toimintakäytäntöjä kuntien liikuntapalvelujen kanssa ikääntyneiden liikuntatoiminnan edistämiseksi kehitetään aktiivisesti.

Osa ikääntyneistä, jotka kykenevät itsenäiseen harjoitteluun tai hyödyntämään melko itsenäisesti kunnan tarjoamia liikuntamahdollisuuksia, hyötyvät liikuntaneuvonnasta. Aiemmassa valtuustoaloitteessa ”Liikkumisreseptin käyttöönotto ja liikuntaneuvojen lisääminen henkilöstörakenteeseen hyvinvointi- ja terveystieteissä” (aluehallitus 26.9.2023 § 54) on kuvattu hyvinvointialueen ja kuntien roolia liikunnan pariin ohjaamisessa. Kunnat ja hyvinvointialue sopivat mm. liikuntaneuvonnan järjestämisestä ja luovat liikuntaneuvonnalle toimivan yhdyspinnan. Lähes kaikki alueen kunnat tarjoavat jo tällä hetkellä asukkailleen maksutonta liikuntaneuvontaa. Aloitteen pohjalta myös UKK-instituutin kehittämän liikkumisreseptin hyödyntämistä selvitetään avosairaanhoidon palvelulinjalla.

Yhteenveto

Aloitteessa ehdotetaan, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden palveluissa selvitetään mahdollisuutta ottaa käyttöön liikkumisresepti soveltuvin osin. Ikääntyneiden Liikkumisreseptin tai -sopimuksen kaltainen toimintamalli voidaan katsoa sisältyvän parhaillaan käynnissä olevaan kotihoidon ja kotikuntoutuksen kehittämiseen. Toimintakyvyn vahvistamisen osaamiseen vastataan myös kotona asumisen tuen henkilöstörakenteen kehittämällä. Myös kaatumisriskin arvioinnin toimintamalli on käytössä hyvinvointialueen palveluissa. Lisäksi Seniori-infon kehittämistyössä huomioidaan aktiivinen ohjaaminen liikunnan pariin ja liikuntaneuvontaa on tarjolla lähes kaikissa alueen kunnissa.

ja

2. todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Valtuutettu Kokko sekä 29 muuta valtuutettua ovat jättäneet aluevaltuuston kokouksessa 26.9.2023 § 56 aloitteen Liikuntareseptin hyödyntäminen ikääntyneiden toimintakyvyn edistämiseksi sekä kaatumisen ennaltaehkäisemiseksi.

Valtuustoaloitteen tekijät esittävät, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella selvitetään mahdollisuutta ottaa käyttöön liikkumisresepti soveltuvin osin ikääntyneiden palveluissa.

Hallintosäännön 26 §:n mukaan valtuutetuilla on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaan liittyvissä asioissa. Aloitteeseen, jolla ei ole talousarviovaikutuksia ja jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, tulee aluehallituksen esitellä vastaus aluevaltuuston käsiteltäväksi ensi tilassa, viimeistään puolen vuoden kuluessa sen jättämisestä.

Liitteet

- 1 Valtuutettu Kokon valtuustoaloite: Liikuntareseptin hyödyntäminen ikääntyneiden toimintakyvyn edistämiseksi sekä kaatumisen ennaltaehkäisemiseksi / Ledamot Kokkos fullmäktigemotion: Utnyttjande av ett motionsrecept för att främja äldres funktionsförmåga och förebygga fall

Oheismateriaali

Tiedoksi

Päätöshistoria